

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНА ТА ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно)

Освітньо-професійна програма: Переклад з англійської мови

Освітній рівень: Перший бакалаврський

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

Дніпро 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.....	3
2. Анотація до курсу.....	3
3. Мета та цілі	4
4. Компетентності та результати навчання.....	4
5. Організація навчання.....	5
6. Самостійна робота.....	8
7. Контрольні заходи та критерії оцінювання.....	9
8. Політика курсу.....	12
9. Рекомендована література.....	13
10. Кодекс доброчесності.....	14

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична та практична фонетика англійської мови
Викладач (і)	Ст. викл. Громова Ольга Павлівна
Контакти, Е-mail викладача	Кафедра перекладу та іноземних мов, к. 423, e-mail: olgagromova@ua.fm
Форми організації навчання з дисципліни	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, кількість модулів: 3 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 90 з них: лекційних: 16, практичних занять: 24, самостійна робота студента: 50
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Обов'язкова циклу фахової підготовки, Курс: 1 Семестр: I, чверть I; Вид контролю: екзамен
Додаткові інформаційні матеріали	https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3079
Години консультацій:	13.00-14.00 вівторок – четвер

2. Анотація до курсу

Курс «Теоретична та практична фонетика англійської мови» входить до циклу фахової підготовки, викладається в 1-ій чверті 1-го року навчання, і тісно пов'язаний з курсом «Практичний курс усної англійської мови». Основними формами навчання є лекційні та практичні заняття. На лекційних заняттях студенти опановують знання з фонетичних явищ та їх розвитку в процесі розвитку англійської мови. На практичних заняттях закріплюються знання, отримані на лекціях та при виконанні самостійної роботи, удосконалюються навички артикуляції звуків та вживання різних типів інтонаційних малюнків, за допомогою прослуховування та вивчення віршів, прислів'їв, скоромовок та інтоніювання текстів англійською мовою, які читаються носіями мови. Матеріал спрямований на формування у студентів загальних та професійно-орієнтованих мовленнєвих навичок.

3. Мета та цілі

Мета курсу: ознайомлення студентів з теоретичними аспектами англійської мови та удосконалення навичок вимови та інтонаційного оформлення речень у спілкуванні англійською мовою.

Цілі курсу: формування у студентів загальних та професійно-орієнтованих мовленнєвих компетенцій (для забезпечення ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі)

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральною компетентністю є формування у студентів загальних компетенцій (декларативних знань, вмінь та навичок), які забезпечують успішне володіння іншомовною комунікативною компетентністю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти опановують **наступні компетентності:**

- здатність при спілкуванні вживати вимову та інтонації сучасного англійського мовлення;
- здатність вживати різні стилі мовлення в залежності від ситуації спілкування;
- здатність аналізувати варіанти, діалектні та соціальні різновиди англійської мови, та правильно використовувати набуті навички при спілкуванні;

та результати навчання:

- вміти використовувати набуті знання і вміння для забезпечення ефективного спілкування в повсякденній комунікації та професійному середовищі;
- вміти пов'язувати фонетичні явища англійської мови з фонетичними особливостями англійської мови;
- вміти демонструвати при спілкуванні декларативні знання, вміння та навички.

5. Організація навчання

Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті
		1
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	90	90
Аудиторні заняття, з них:	40	40
Лекції	16	16
Практичні заняття	24	24
Самостійна робота, у тому числі при:	50	50
підготовці до аудиторних занять	20	20
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	9	9
Опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	21	21
Заходи семестрового контролю		Підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Структура навчальної дисципліни

Лекційний курс (16 год.)

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Органи мовлення та їх функції Органи мовлення та їх функції. Функціональний аспект звуків мови..	2
2	Система англійських фонем Система англійських фонем . Класифікація голосних та приголосних фонем. Варіанти голосних та приголосних фонем.	2
3	Особливості стилів мовлення. Особливості стилів мовлення. Особливості повного та розмовного стилю мовлення. Редукція та асиміляція.	2
4	Складова та акцентуальна структура англійських слів	2

	Складова та акцентуальна структура англійських слів та її особливості. Наголос у слові. Склади та складкоутворення.	
5	Інтонація. Інтонація та її основні компоненти. Смислова група або синтагма. Графічне зображення інтонації.	4
6	Територіальні варіанти англійської вимови Територіальні варіанти англійської вимови та їх особливості.	4

Практичні заняття 24 год.

№	Тема та її зміст	Годин	Захід модульного контролю
1	. Функціональний аспект звуків мови. Органи мови та їх функція. Класифікація звуків мови. Функціональний аспект звуків мови. Фонема. Основні тенденції історії фонем. Методи фонологічного аналізу.	2	повідомлення, контроль усних відповідей
2	. Класифікація англійських приголосних. Принципи класифікації англійських приголосних фонем. Артикуляція англійських приголосних. Модифікація приголосних у зв'язному мовленні	2	повідомлення, контроль усних відповідей
3	Класифікація англійських голосних фонем Принципи класифікації англійських голосних фонем. Вимова голосних. Модифікація голосних в мові. Звукові зміни. Асиміляція. Акомодация. Випадіння. Другорядні варіації англійських фонем..	2	повідомлення, контроль усних відповідей
4	Фонема та її функції Основні функції фонем. Роль фонем як найменшої одиниці вимови.	2	повідомлення, контроль усних відповідей
5	Складова структура англійських слів та наголос у слові	2	повідомлення, контроль усних

	Складова структура англійських слів. Утворення складів. Поділ на склади. Акцентуальна структура англійських слів. Сильні та слабкі форми.		відповідей
6	Інтонація. Темп мови. Стилiстичне вживання інтонації Інтонація. Компоненти інтонації. Мелодія мовлення. Фразовий наголос. Ритм. Темп мови. Тембр голосу.	2	повідомлення, контроль усних відповідей
7	Емфатична інтонація . Стилiстичне вживання інтонації. Інформаційний стиль. Академічний стиль. Декларативний стиль. Розмовний стиль.	2	повідомлення, контроль усних відповідей
8	Інтонація довгих речень та вставних слів Особливості інтонації довгих речень та вставних слів.	2	повідомлення, контроль усних відповідей
9	Британський та американський варіанти англійської мови. Британський варіант та його особливості. Розповсюдження британського варіанту англійської мови. Американський варіант англійської мови.	8	дискусія тестування

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (21 год.)

№ № з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Особливості складоутворення у англійській мові у порівнянні з українською Особливості складоутворення у англійській мові у порівнянні з українською. Синтагма та інтонаційне оформлення речення в англійській мові [5, с.134-136, с.148-149]	6
2	Особливості мелодій довгих смислових груп Особливості мелодій довгих смислових груп [5, с.157-164,	6

	с.190-194]	
3	<p>Особливості інтонаційного оформлення різних типів речень в англійській та українській мовах</p> <p>Особливості інтонаційного оформлення стверджувальних речень в англійській та українській мовах. Інтонаційне оформлення питальних речень в англійській та українській мовах. Інтонаційне оформлення окличних речень в англійській та українській мовах. [5, с.152-157, с.207-209]</p>	9

6. Самостійна робота

Самостійна робота є важливою складовою підготовки студентів. Для успішного засвоєння навчального матеріалу з дисципліни «Теоретична та практична фонетика» студенту необхідно пам'ятати, що успішне засвоєння навчального матеріалу та оволодіння запланованими компетенціями значною мірою залежить від його активного та відповідального залучення до навчального процесу, оскільки об'єм навчального матеріалу, призначеного для самостійної роботи студента досить великий.

Однією з цілей самостійного опрацювання навчального матеріалу є опанування навичок роботи з основною і додатковою літературою для набуття необхідних знань та умінь. Студент повинен ознайомитись з уявленнями сучасних лінгвістів про фонетичну будову англійської мови; узагальнити та поглибити знання з фонетики; розвинути здібність самостійно робити практичні висновки при спостереженні над теоретичним матеріалом. Виконання самостійних завдань націлене на розширення та поглиблення знань відповідного розділу. Студенти виконують наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу та підготовка до лекційних та практичних занять;
- опрацювання теоретичної інформації та виконання фонетичного та інтонаційного аналізу мовних явищ, а також трансформаційного та компаративного аналізу;
- виконання тестових завдань;
- підготовка до модульних контрольних робіт;

- підготовка до екзамену.

7. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Видами контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль (усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на семінарських заняттях);
- модульний контроль (виконання модульної контрольної роботи (одного з 12 варіантів), яка охоплює матеріал змістового модуля);
- семестровий (підсумковий) контроль у формі екзамену (екзаменаційна робота, яка охоплює матеріал усього курсу)наприкінці останньої чверті вивчення дисципліни.

Основними заходами (формами) контролю знань є:

- реферативне опрацювання тем, які не викладаються на лекціях;
- модульна контрольна робота;
- захист модульного індивідуального завдання для самостійного опрацювання;
- екзамен.

Критерії оцінок

Кількість балів за виконання завдань										
0..34	35...59	60...63	64...68	69...73	74...79	80...85	86...89	90...93	94...97	98...100
Оцінка										
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Незадовільно		Задовільно			Добре			Відмінно		
Критерії оцінювання завдань відкритого типу										
матеріал не засвоєно; не відповідає мінімальним критеріям.		Знання нижче середнього рівня; допущено неточності, грубі помилки.			Знання середнього рівня, допущено кілька суттєвих помилок.			Відмінне виконання, лише одна / незначна кількість несуттєвих помилок.		

Підсумкова контрольна робота оцінюється за 100-бальною шкалою:

Бали за активність на практичних заняттях (1-5 балів залежно від виду активності: доповнення, аргументація, доповідь та якості виконання самостійної роботи: переклад англomовного тексту)зараховуються додатково до балів підсумкової контрольної роботи.

Зразок завдань підсумкової контрольної роботи:

I. Вкажіть вірні варіанти відповіді.

(Кількість балів – 5)

Англійські голосні
Класифікуються відповідно до

- a) особливостей положення язика
- b) участі голосових зв'язок
- c) особливостей положення губ
- d) роботи активного органу мовлення
- e) засобу утворення перешкоди

II. Вкажіть вірні варіанти відповіді.

(Кількість балів – 5)

Підйом голосу відбувається:

- 1. в межах останнього наголошеного складу, якщо за ним не ідуть ненаголошені склади;
- 2. в межах останнього наголошеного складу навіть якщо за ними ідуть ненаголошені склади;
- 3. якщо за наголошеним складом іде один, або декілька ненаголошених складів, та останній наголошений склад вимовляється на найнижчій ноті, а голос підвищується в межах останнього ненаголошеного складу (складів);

III. Знайдіть відповідності.

(Кількість балів – 5)

1. губно-губні приголосні	a) [f] [v]
2. губно-зубні приголосні	b) [p] [b] [m] [w]
3. передньоязикові приголосні	c) [k] [g] [ŋ]
4. середньоязикові приголосні	d) [θ] [ð] [t] [d] [n] [l] [s] [z] [ʃ] [ʒ]
5. задньоязикові приголосні	e) [j]

IV. Знайдіть відповідності.

(Кількість балів – 5)

Артикуляція ізольованого звуку складається з:

- 1. stop stage a) відступ

2. on glide b) затримка
3. off-glide c) становлення

V. Дайте визначення наступним термінам.

(Кількість балів – 10)

Тон (мелодія) _____

Складоутворюючі звуки _____

Наголос у слові _____

Темп мовлення _____

Ритм мовлення _____

VI. Дайте визначення наступним явищам.

(Кількість балів – 10)

1. Латеральний вибух _____

2. Втрата вибуху _____

3. Носовий вибух _____

4. Асиміляція _____

5. Редукція _____

Розподіліть наступні слова за типами складів

Made, short, burn, aware, far, first, cure, sake, lute, wire, black, dare, mere, rope, pole, pot, sport, mud, sore, hire, here, her, bridge, but, pure, eve, pen, time, thick, bird, more, bad, turn, car, lot, tune, pine, verb, send, fate, vote, prime, mute, fat, bit, cut, fit, but, late, pole, crime, tune, rat, cure, pure, here, star, bare, stir, fork, sir, fur, her, pork, care, mere.

VII перший тип (15 балів) _____

VIII другий тип (15 балів) _____

IX третій тип (15 балів) _____

X четвертий тип (15 балів) _____

Укладач: ст. викладач

О.П. Громова

Питання до підсумкового контролю знань

1. Фонетика як розділ лінгвістики.
2. Фонетичні засоби вираження семантичного значення у вербальній комунікації.
3. Фонема як найменша одиниця мови.
4. Артикуляція фонем у зв'язному мовленні.
5. Чергування звуків у англійській мові.
6. Варіанти англійських фонем.
7. Темп і ритм у розмовному та повному стилі мовлення.
8. Інтонація як сукупність засобів звукового оформлення речення або синтагми в усному мовленні.
9. Англійська емпатична інтонація .
10. Мелодійні малюнки які вживаються у емпатичному мовленні.

8. Політика курсу

Відвідування лекційних та практичних занять з дисципліни «Теоретична та практична фонетика англійської мови» є обов'язковим. Винятки можливі лише для деяких студентів з поважних причин.

Курс читається українською і англійською мовами.

Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Пропущені лекції або практичні та семінарські заняття чи контрольні мають бути відпрацьованими в позаурочний час.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння матеріалу під час лекцій, семінарів, практичних занять та самостійної роботи (модульний контроль).

Оцінка в заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці студента, оцінка виставляється за 12-бальною та національною шкалою. (5, 4, 3).

9. Рекомендована література

Основна

1. С. В. Борисова, А. А. Метлюк. Теоретическая фонетика. М., 1980.
2. В. А. Васильев, А. Р. Катанская. Фонетика английского языка. М., 1980.
3. М. А. Соколова, К. П. Гинтов . Теоретическая фонетика английского языка. М., 1991.
4. И.С. Рушинская. Фонетический курс английского языка (с аудиокассетой). Москва, „Наука”, 2002.
5. Jones Daniel. The Pronunciation of English. Cambridge University Press, 1999.
6. V.N. Selesnev. Exercises in Intonation of Colloquial English. Moscow, 1983.
7. Stannard Allen. Living English Speech. Longman Group Limited, 2002.
8. The Penguin English Dictionary. Fifth Edition, 2000.
9. V.A. Vassiliev. English Phonetics. Theoretical Course. Moscow, 1990.
10. В.Ю. Паращук. Теоретична фонетика англійської мови. Вінниця, 2005.
11. Громова О. П. Теоретична та практична фонетика англійської мови. ч1. Навчальний посібник. НМетаУ. Дніпропетровськ, 2009.
12. Громова О.П. Теоретична та практична фонетика англійської мови ч. 2 Навчальний посібник. НМетаУ Дніпропетровськ . 2015.
13. Громова О. П. Піддубна Л.М..Теоретична та практична фонетика англійської мови. ч1. Навчальний посібник. НМетаУ. Дніпропетровськ, 2009.

Додаткова література та інші джерела

1. Авраменко Б. В. Теоретична фонетика сучасної англійської мови dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1942
2. Колесник О. С , Гаращук Л. А., Гаращук К. В. Теоретична фонетика англійської мови : [навчальний посібник для студентів факультетів

іноземних мов] / О.С. Колесник, Л. А. Гаращук, К. В. Гаращук. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. – 226с.

3. Межуєва І. Ю. Практична фонетика англійської мови : [навчальний посібник] / І. Ю. Межуєва, О. В. Кечеджі. – Маріуполь : ДВНЗ "ПДТУ", 2017. – 149 с.

10. Кодекс академічної доброчесності

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Студенти, як учасники освітнього процесу, у своїй діяльності мають дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності» Національної металургійної академії України, який знаходиться у відкритому доступі на сайті академії за посиланням: <https://nmetau.edu.ua/file/kodeks.pdf>, а також ознайомитись з усіма викладеними в ньому принципами. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, та науково-педагогічними передбачає посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження

відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти.